

Pandemiplan

Hörby kommun

Upprättad 2020-03-23

Antagen av kommunstyrelsen 2020-04-14 § 72

Kommunledningsförvaltningen

Innehållsförteckning

Inledning	3
Bakgrund	3
Ansvarsfördelning vid en pandemisk influensa	3
Kommunernas huvudsakliga uppgifter	4
Utgångspunkter för verksamhetsplanering.....	4
Planeringsförutsättningar/antaganden	4
Inriktning för planering	4
Krisledningssamverkan för Hörby kommun.....	5
Ansvar för prioriteringar mellan olika åtgärder vid olika krisnivåer	5
Central krisledning.....	5
Krisledningsnämnd.....	6
Medicinskt ansvarig sjuksköterska (MAS)	6
Säkerhetschef/kris- och säkerhetssamordnare.....	6
Kriskommunikation	6
Nationell information.....	6
Medicinsk information.....	7
Förutsättningar för kommunikation	7
Pandemins olika faser.....	8
Förberedelsefasen	8
Fas 1 - Mild form, c:a 5% insjuknade	8
Fas 2 - Måttlig form, >10% insjuknade	9
Fas 3 - Svår form, > 25% insjuknade	10
Fas 4 - Mycket svår form, c:a 40% insjuknade.....	10
Fas 5 - Extremt svår form, > 50% insjuknade.....	10
Bilaga 1 – Personalförsörjning.....	11
Bilaga 2 – Icke-medicinska åtgärder	14
Bilaga 3 – Tips och råd	16

Kommunledningsförvaltningen

Inledning

Pandemiplanen beskriver kommunens övergripande åtgärder och är styrande för hur kommunen på central nivå organiserar, samverkar och kommunicerar vid en risk för pandemi. Utöver denna övergripande plan finns det specifika pandemiplaner för respektive förvaltning med åtgärdsinstruktioner och identifierad verksamhetspåverkan.

När Region Skånes smittskyddsläkare, eller Världshälsoorganisationen (WHO), ger signal om att det finns en påtaglig risk för pandemisk spridning av influensa aktiveras denna pandemiplan av säkerhetschefen/motsvarande eller central krisledning.

Säkerhetschefen/motsvarande ansvarar för att minst en gång under mandatperioden uppdatera denna pandemiplan och när det föreligger omgående behov för revidering.

Bakgrund

Influensa är en virussjukdom som återkommer varje år. Påverkan på folkhälsan är omfattande med ett stort insjuknade av personer, där även ett antal av dessa brukar avlida.

Förmågan att spridas avgör om influensan tar formen av en pandemi istället för en mer begränsad epidemi. När nya varianter av influensa leder till en världsomfattande spridning kan detta generera dramatiska effekter på samhället. Det är därför viktigt att det finns en god beredskap för att kunna begränsa spridningen bland befolkningen, lindra sjukdomsförloppet hos den enskilda individen samt att kommunen har en förmåga att kunna upprätthålla samhällsviktig verksamhet.

Ansvarsfördelning vid en pandemisk influensa

Myndighetsaktörer på internationell och nationell nivå

- Världshälsoorganisationen (WHO) www.who.int deklarerar när en pandemi har brutit ut
- Folkhälsomyndigheten www.folkhalsomyndigheten.se har ett nationellt ansvar för folkhälsofrågor och ska verka för ett effektivt smittskydd och skydda befolkningen från olika former av hälsohot
- Socialstyrelsen www.socialstyrelsen.se är Sveriges kunskapsmyndighet för vård och omsorg samt samordnar hälso- och sjukvårdens insatser vid allvarliga händelser
- Myndigheten för samhällsskydd och beredskap www.msb.se förmedlar information till allmänheten genom www.krisinformation.se samt tar fram nationella lägesbilder till Regeringskansliet om kort- och långsiktiga konsekvenser för samhällets säkerhet.
- Länsstyrelsen www.lst.se samordnar information och samverkan inom Skåne
- Region Skåne/Smittskydd ansvarar för beredskap i sjukvården, provtagning, vård och smittspårning

Kommunledningsförvaltningen

Kommunernas huvudsakliga uppgifter

Sveriges kommuner har, ur det geografiska områdesansvaret, en viktig roll för ett fungerande krisberedskapsarbete. De personer som befinner sig i Hörby kommun har kommunen ett ansvar för. Kommunerna ska även med stöd av länsstyrelse, landsting/region och de nationella myndigheterna identifiera samhällsviktig verksamhet (både offentlig och privat) som måste upprätthållas vid en krissituation, ex. pandemi.

Vid en pandemi ska kommunerna, så långt som möjligt, upprätthålla sina egna verksamheter, t.ex. inom vård, skola och omsorg, i normal omfattning och ge invånarna och media en tillräcklig och korrekt information om läget.

Utgångspunkter för verksamhetsplanering

Planeringsförutsättningar/antaganden

Under en period av 6 till 8 veckor ska en frånvaro om minst 15 % av de anställda kunna hanteras.

- Pandemin når en kulmen under vecka 2 och 3. Då bör en frånvaro på upp till 50 % av de anställda kunna hanteras.
- Andelen sjuka kan därefter fortsatt vara högre än normalt under en period av 3 till 4 månader.
- Sjukdomen kommer sannolikt inte att drabba samhället likformigt. Under en tid, och på vissa platser, kan en betydligt större andel än 50 % av arbetsstyrkan vara frånvarande, vilket kan bli mer kännbart på mindre arbetsplatser.
- De som blir sjuka kommer att vara borta från arbetet minst 5 arbetsdagar.
- Pandemin kan komma i flera vågor, där den andra vågen kan tänkas komma 3 till 9 månader efter den första vågen.
- Pandemier är inte som den årliga influensan begränsad till vintermånaderna, utan kan förekomma när som helst på året.

Inriktning för planering

Hörby kommun har som inriktning att kommunens agerande följer ansvariga myndigheters rekommendationer, dock kan undantag göras.

I förvaltningarnas egna handlingsplaner har nedanstående planeringsförutsättningar konkretiserats för att respektive förvaltning ska ha en beredskap och grundläggande plan för hantering vid händelse av eller hot om pandemi.

- Identifiera de viktigaste verksamheterna
- Prioritera – om inte all verksamhet eller alla funktioner kan upprätthållas, vad är viktigast?

Kommunledningsförvaltningen

- Kontinuitetsplanera för att säkerställa personal och övriga resurser. En viktig del av arbetet är också att kontakta underleverantörer och planera för säkra leveranser och tjänster.
- Ledningsorganisation
- Identifiering av samhällsviktiga verksamheter utifrån förvaltningens verksamhetsområde och vad som kan avgränsas
- Personalplanering/försörjning, definiera nyckelpersoner, omfördelning av personal och övrig personal som kan tillföras, prioritering av nyckelfunktioner som ska vaccineras/få profylax
- Information och utbildning
- Epidemirapportering/ uppföljning av insjuknad personal och brukare
- Resursinventering och lagerhållning, lokaler med utrustning för vård, matlagning och distribution, fordon och transporter, hygienartiklar och skyddsutrustning

Krisledningssamverkan för Hörby kommun

Ansvar för prioriteringar mellan olika åtgärder vid olika krisnivåer

Hörby kommuns krisledning har fyra (4) krisnivåer. Se ”Krisledningsplan”, KF § 81/2011

- Vid krisnivå 1 (= Vardagskris) ansvarar respektive förvaltning/nämnd för denna prioritering.
- Vid krisnivå 2 (= Störningar) ansvarar central krisledning och berörda förvaltningar för denna prioritering.
- Vid krisnivå 3 (= Extraordinär händelse) ansvarar kommunens krisledningsnämnd (KLN) för denna prioritering.
- Vid krisnivå 4 (Höjd beredskap) ansvarar kommunstyrelsen för denna prioritering.

Central krisledning

Krisledningen består av kommunens ledningsgrupp, LG, förstärkt med säkerhetschef/motsvarande. Gruppens arbete leds av kommundirektören eller utsedd ersättare vid dennes frånvaro. Till gruppens förfogande kan även tjänstepersoner, politiker och experter adjungeras beroende på aktuell händelseutveckling. De kommunala bolagen är adjungerande med hänvisning till händelsens art och omfattning.

Vid en allvarlig händelse tas ett tjänstemannabeslut i krisledningen som sedan informeras vidare till kommunstyrelsen och nämnderna i kommunen.

Vid en extraordinär händelse ansvarar central krisledning för att ta fram inriktningsförslag till krisledningsnämnden, som fattar beslut utifrån dessa underlag. Beslut tagna i krisledningsnämnd eller i central krisledning meddelas till berörda förvaltningar som i sin tur verkställer besluten. När det gäller informationshanteringen ska det på ett tidigt stadium utses en talesperson för den allvarliga händelsen och/eller den extraordinära händelsen.

Kommunledningsförvaltningen

Krisledningsnämnd

Krisledningsnämnden är kommunens ledande politiska organ gällande beslut som avser kommunens krishantering. Kommunstyrelsens arbetsutskott i Hörby kommun är tillika krisledningsnämnd. Krisledningsnämndens ordförande, eller dess ersättare, beslutar huruvida en krishändelse ska bedömas som en extraordinär händelse eller inte. Vid avslag ska händelsen hanteras vidare av central krisledning.

Vid beslut om en extraordinär händelse ska kommunens krisledningsnämnd snarast samlas (fysiskt eller via telefonkonferens/teknikbaserad lösning) för att bland annat besluta om eventuella tillfälliga förändringar i den kommunala organisationen, exempelvis gällande vilka verksamheter som ska prioriteras och samordnas. När återgång till normal organisation bedöms vara uppfylld, ska krisledningsnämnden avvecklas.

Medicinskt ansvarig sjuksköterska (MAS)

I kommunen har den medicinskt ansvariga sjuksköterskan (MAS) en viktig roll. MAS:en svarar för att det finns rutiner för kontakt med läkare eller annan hälso- och sjukvårdspersonal.

Säkerhetschef/kris- och säkerhetssamordnare

Kommunens säkerhetschef/kris- och säkerhetssamordnare bistår krisledningen med både interna och externa kontakter mellan berörda aktörer för händelsen.

Kriskommunikation

Informationsbehovet inför och under en pandemi kommer att vara mycket stort. Stor vikt ska läggas vid att samordna informationen från olika myndigheter via upparbetade kanaler och sociala medier. Stor vikt ska läggas på att få ut rätt och riktig information till Hörby kommuns medborgare. Informationshanteringen i kommunen sker enligt kommunens kommunikationsplan.

Nationell information

Folkhälsomyndigheten, Socialstyrelsen, regioner och andra nationella myndigheter ger allmänheten information om smittan och dess symptom. Myndigheterna ger råd för att undvika smitta och åtgärder vid insjuknande.

Läkemedelsverket informerar allmänheten om vaccin- och läkemedelsegenskaper. Myndighetsinformation kommer också att kunna följas via det nationella och webbaserade

Kommunledningsförvaltningen

informationssystemet ”WIS”. Säkerhetsenheten och kommunikation har inloggning till detta digitala system. Kommundirektör och kommunstyrelseordförande ska hela tiden hålla sig informerade.

Medicinsk information

Region Skåne ansvarar för information om beredskap och tillgänglighet i sjukvården samt samordnar information till kommunen vid händelse av upptäckt smitta/smittspridning. Det är regionen via Smittskydd Skåne och Smittskyddsläkaren som är ansvarig för arbetet med eventuell smittspårning. Smittskyddsläkaren ger information om eventuell tillgång till vaccin och antivirala läkemedel.

Information till allmänheten om vart man ska vända sig vid frågor kring symptom, frågor eller misstänkt smitta ges av Region Skåne via 1177 (tillgängligt digitalt och via telefon).

Förutsättningar för kommunikation**Några förutsättningar vid kommunikation om pandemi är:**

- Kunskapen om smittsamma sjukdomar och hur man skyddar sig mot influensa är inledningsvis relativt låg ibland allmänheten och kommunanställda
- Vissa drabbade (ex. brukare/kommunanställda) kommer att behöva stöd i form av riktad information om hur deras situation påverkas och vad de kan göra
- Information inom en mängd olika områden kommer att efterfrågas, vilket kräver en god samordning av budskap och förberedd information aktörer emellan
- Vissa budskap kan vara svåra att både kommunicera och ta till sig, till exempel när det gäller prioriteringar för vaccin, läkemedel och sjukvård eller om många barn drabbas
- Hög press på dem som har ansvar för att kommunicera, som själva kan ha många sjuka medarbetare. Om andra kriser inträffar under denna period kan de bli extra svåra att hantera i ett redan pressat läge
- Den osäkra situationen kräver tydliga budskap och stor öppenhet. Om informationen är bristfällig eller motstridig riskerar rykten och misstro att uppstå. En kris i sig påverkar också förutsättningarna att ta till sig och tolka information

Information till allmänheten och kommunanställda under en pandemi innefattar bland annat:

- Vad är en pandemi?
- Var kan man hitta information om läget och hur skyddar man sig mot smitta?
- Vart ska man vända sig om man misstänker att man smittas?
- Vad ska man göra om man misstänker att man smittats?
- Myndigheternas bedömning och riskbild för allmänheten
- Vad gör myndigheterna för att minska smittspridningen?

Kommunledningsförvaltningen**Samverkan Skåne**

För att skapa en gemensam lägesbild och god samordning krävs samverkan med andra myndigheter, företag och aktörer. Initialt under en pandemi är samverkansbehov i form av omvärldsbevakning och informationsflöde av stor vikt. I efterföljande skeden krävs regional ledning och resursfördelning. Samverkan inom länet sker genom Länsstyrelsen som kallar till samverkanskonferenser. För Hörby kommun är det säkerhetschefen och kommunikation som får kallelse till dessa regionala samverkanskonferenser.

Pandemins olika faser

Pandemins utveckling delas in i olika faser som över tid både kan stiga och sjunka för att åter igen stiga efter en tids återhämtning. Nedan beskrivs de olika faserna med tillhörande förberedelser och aktiviteter.

Förberedelsefasen

Global epidemi med hög risk för utveckling av pandemi. Sverige riskerar, eller har fått sina första fall konstaterade. Läget kräver att kommunen arbetar förberedande.

- Kommunens övergripande pandemiplan aktiveras av Ksau
- Inhämta kontinuerlig lägesbild och avstämning från Folkhälsomyndigheten
- Informera politisk ledning, förvaltningar och bolag om pandemi och kommunens beredskapsplanering
- Handlingsplaner uppdateras
- Förråd och lager inventeras
- Hygienartiklar etc. anskaffas efter behov
- Uppdatera lista över funktioner/befattningar som ska prioriteras för vaccination utifrån givna riktlinjer från Socialstyrelsen och Smittskydd Skåne
- Påbörja vaccinering, om vaccin finns
- Förbered informationsmaterial/ tips och råd till anställda och allmänheten
- Säkerställ informationskanaler och kontaktvägar (hemsida, telefonrådgivning etc.)

Fas 1 - Mild form, c:a 5% insjuknade**Aktiviteter**

För gradering av insatsbehov tas regelbunden kontakt med smittskydd och i kommunen förs statistik avseende nya insjuknade.

- Förvaltningarnas handlingsplaner aktiveras
- Aktivera drabbad förvaltnings krisledning
- Om flera förvaltningar är drabbade aktivera central krisledning för samordning av resurser
- Vid behov aktivera HR och bemanning

Kommunledningsförvaltningen

- Förbered bemanningsåtgärder, planering och beslutsunderlag för strategi och riktlinjer för att omfördela personal till förvaltningar/bolag utifrån de behov som uppstår
- Omfördelning av personal ska i första hand ske till verksamheter/uppgifter som inte medför någon ytterligare smittrisk
- Förbered för eventuell aktivering av kommunens Krisledningsnämnd
- Informera KSAU, sammankalla vid behov
- Förhandla med fackliga organisationer om möjlighet för arbetsgivaren att utkräva nödfallsövertid av arbetstagare i den utsträckning som förhållandena kräver.
- Informera om eventuella behov av omfördelning av personal mellan förvaltningar/bolag utifrån de behov som uppstår.

Höj hygienivån

Ge ut rekommendationer och rutiner för hygien, särskilt i gemensamma hygienutrymmen som pentryn och toaletter och publika utrymmen. Regelbunden rengöring, sk högriskstädning behövs på bl.a. ytor, bord och dörrhandtag i gemensamma lokaler, och ledstänger i trapphus etc.

- För handhygien tillhandahålls flytande tvål och engångshanddukar, och som komplement alkoholbaserat handdesinfektionsmedel, t.ex. 85% alcogel
- Respektive arbetsledare ansvarar för att all personal får information om regler för hygien
- Lägg upp riktlinjer för informationsspridning kring pandemi till allmänhet, kommunanställda och näringsliv

Löpande aktiviteter under hela skeendet

- Följ information från Länsstyrelsen, Region Skåne, smittskyddsläkaren och utför annan omvärldsbevakning
- Informera politisk ledning, förvaltningar och bolag
- Regelbundna kontakter med förvaltningar/bolag avseende strategier, riktlinjer och kontakter med externa aktörer för att klara ut samordning/samverkan under kommande månader
- Se över och säkerställ bemanning av verksamheternas beredskap och jourer
- Fordon, transporter och leveranser av materiel, livsmedel, etc.
- Påbörja uppföljning av sjukskrivningar i kommunala verksamheter och vårdtagare
- Påbörja komplettering/anskaffning av hygienartiklar och annan tänkbar skyddsutrustning
- Säkerställ informationskanaler och kontaktvägar. Aktivera information på kommunens hemsida
- Producera informationsmaterial/ tips och råd till anställda och allmänheten
- Bedriv tät samverkan med Länsstyrelsen

Fas 2 - Måttlig form, >10% insjuknade

Aktiviteter

- Sammankalla och aktivera kommunens centrala krisledningsorganisation
- Central krisledning beslutar om strategi och riktlinjer för att omfördela personal mellan förvaltningar/bolag utifrån de behov som uppstår
- Aktivera HR bemanning

Kommunledningsförvaltningen

- Förbered bemanningsåtgärder, planering och beslutsunderlag för strategi och riktlinjer för att omfördela personal till förvaltningar/bolag utifrån de behov som uppstår
- Informera KS och sammankalla KSAU vid behov.
- Kontakta frivilligorganisationer, pensionsavgångna etc. Omfördelning av personal ska i första hand ske till verksamheter/uppgifter som inte medför någon ytterligare smittrisk
- Förbered för eventuell aktivering av kommunens Krisledningsnämnd
- Genomför löpande aktiviteter under hela skeendet enligt Fas 1

Fas 3 - Svår form, > 25% insjuknade**Aktiviteter**

- Sammankalla och aktivera kommunens krisledningsnämnd tillsammans med centrala krisledningsorganisationen
- Krisledningsnämnden beslutar om strategi och riktlinjer för att omfördela personal till förvaltningar/bolag utifrån de behov som uppstår
- Central krisledning verkställer beslut om drift och omfördelning av personal till prioriterade och samhällsviktiga verksamheter, där behov uppstått
- Förvaltningarna verkställer beslut om drift och omfördelning av personal till prioriterade och samhällsviktiga verksamheter, där behov uppstått
- Vid behov, aktivera och inkalla frivilliga, pensionsavgångna etc.
- Genomför löpande aktiviteter under hela skeendet enligt Fas 1

Fas 4 - Mycket svår form, c:a 40% insjuknade**Aktiviteter**

- Sammankalla och aktivera kommunens krisledningsnämnd tillsammans med centrala krisledningsorganisationen
- Vid behov, aktivera och inkalla frivilliga, pensionsavgångna etc.
- Genomför löpande aktiviteter under hela skeendet enligt Fas 1

Fas 5 - Extremt svår form, > 50% insjuknade**Aktiviteter**

- Besluta om omfördelning av personal till prioriterade och samhällsviktiga verksamheter, där ytterligare behov uppstått
- Vid behov, aktivera och inkalla frivilliga, pensionsavgångna, etc.
- Genomför löpande aktiviteter under hela skeendet enligt Fas 1

Kommunledningsförvaltningen

Bilaga 1 – Personalförsörjning

Åtgärder för personalförstärkning

Vid en pandemi kommer fortlöpande personalplanering och andra aktiva/operativa bemanningsåtgärder att behöva vidtas.

- Undantag från arbetstidslagen
- Omfördelning av personal mellan arbetsuppgifter och arbetsplatser
- Inkallning av personal från semestrar och tjänstledigheter
- Nödfallsövertid
- Pensionsavgångna och frivilliga

Pandemi och arbetstidslagen - arbetsgivare kan behöva förbereda sig

Hela arbetstidslagen eller vissa paragrafer, som anges i 3 §, kan avtalas bort genom kollektivavtal. När kollektivavtal har träffats har Arbetsmiljöverket inte tillsyn över de delar av lagen som ersatts med avtalet. Arbetsmiljöverket kan inte heller pröva dispensansökningar som avser bortavtalade regler. Det betyder att arbetsgivare som är bundna av kollektivavtal kan behöva förbereda sig redan nu genom att se till att man har tagit upp pandemisituationen i kollektivavtalet. Förhoppningsvis blir det då inga oklarheter i arbetstidsfrågor när influensan slår till.

Utan kollektivavtal gäller arbetstidslagen, men en pandemi kan medföra undantag så dispenser inte behöver sökas. Pandemi kan vara en sådan situation som medför undantag i arbetstidslagen. Då behöver dispens i vissa fall inte sökas från reglerna om arbetstid, dygnsvila, arbetstid för nattarbetande med mera.

Sammanfattning

En pandemi bör kunna vara en sådan situation som medför att undantaget i 2 § 3 stycket arbetstidslagen blir tillämpligt på delar av den offentliga verksamheten. Det innebär att särskild dispens i sådana fall inte behöver sökas från reglerna om sammanlagd arbetstid, dygnsvila, arbetstid för nattarbetande samt kompensation för tillfälliga avvikelser från veckovilan. En pandemi bör även i vissa verksamheter kunna betraktas som ett sådant särskilt förhållande som medför att tillfällig avvikelse kan göras från reglerna om dygnsvila och veckovila. Vidare bör en pandemi kunna medföra att det finns särskilt behov av ökad arbetstid inom många verksamheter. Vid en pandemi har Arbetsmiljöverket möjlighet att påskynda hanteringen av ansökningar om undantag från arbetstidslagen.

Arbetstidsregler etc. under en pandemi

Generellt kan konstateras att arbetsgivarens rättigheter och skyldigheter gentemot invånarna är lika omfattande vid alla typer av pandemier. Detta innebär att arbetsgivaren bland annat har en rättighet att beordra in personal vid nödlägen och har en skyldighet att tillhandahålla en god arbetsmiljö.

Kommunledningsförvaltningen

Arbetsrättsliga aspekter

För regioner och kommuner gäller kollektivavtalet, Allmänna bestämmelser (AB). I AB 6 § regleras arbetstagares allmänna åligganden i anställningen. Av bestämmelsen framgår att arbetstagare har en skyldighet att utföra arbete för arbetsgivarens räkning som sträcker sig bortom den fastlagda arbetstiden.

Arbetstagaren har därmed en skyldighet att bland annat vikariera för annan arbetstagare under en begränsad tidsperiod, arbeta övertid och mertid, samt att fullgöra jour och beredskap.

Nödfallsövertid

Vidare finns det en möjlighet för arbetsgivaren att utkräva nödfallsövertid av arbetstagare i den utsträckning som förhållanden kräver (se 9 § arbetstidslagen). Detta gäller under förutsättning att en natur- eller olyckshändelse inträffat eller fara för en sådan förelegat som man inte kunnat förutse. Om det för arbetsstället finns en lokal arbetstagarorganisation inom vars avtalsområde arbetet faller, får nödfallsövertid tas ut endast under förutsättning att arbetsgivaren snarast underrättar organisationen om övertidsarbetet.

Inkallning av personal

Arbetsgivaren har rätt att kalla in anställda som är lediga på semester (AB § 27, moment 13) om synnerliga skäl finns. Tjänstledighet (t.ex. föräldraledighet och studieledighet) kan avbrytas med varseltid. Detta kan dock vara mer problematiskt eftersom det finns annan lagstiftning i botten.

Vid tillfällig anställning av extrapersonal följer anställningsförfarandet det normala. Gällande kollektivavtal följs. Ersättningsnivåer och anställningstid diskuteras individuellt.

Omfördelning av personal mellan arbetsuppgifter och arbetsplatser

Arbetsgivaren (kommunen) har rätt att omfördela personal mellan arbetsuppgifter och arbetsplatser. Vid omflyttning ska arbetstagaren få den kompetens och kunskap som krävs för de nya uppgifterna.

En arbetstagare är normalt anställd av en arbetsgivare för en viss uppgift. Omfördelning av arbetsuppgifter eller flytt av personal till annan arbetsgivare kan bara ske under särskilda omständigheter.

Arbetsrätten ger inga tydliga direktiv om detta vid en extraordinär händelse eller allvarlig kris. Det är dock möjligt att genom överenskommelse mellan arbetsgivare och arbetstagare kunna förbereda olika lösningar. Det är bra om verksamheter som har kritiska funktioner kan ta kontakt med varandra för att diskutera eventuella gemensamma lösningar.

Arbetsgivaren har rätt att i enlighet med lagen om anställningsskydd (1982:80) leda och fördela arbetet för arbetstagarna. Dock ska det göras på ett sådant sätt att risker för ohälsa inte uppstår. Arbetsgivaren ska vidta alla tänkbara åtgärder för att minimera riskerna för så många som möjligt.

Kommunledningsförvaltningen

Möjlighet att kalla in ledig personal

När personalstyrkan ligger på en kritisk nivå kan det finnas en önskan om att kalla in personal som för närvarande inte är i tjänst. Arbetsgivaren har bara rätt att kalla in personal som är arbetspliktig.

Personal som är tjänstledig har ingen arbetsplikt. Begränsning finns också för personal som är tjänstledig på deltid med föräldraförsäkring.

Enligt lag har alla rätt till fem veckors semester och fyra veckors sammanhängande semester under perioden juni till augusti. Om det finns särskilda skäl kan semesterperioden förläggas till annan tid.

Arbetsgivaren har rätt att kalla in anställda som är lediga med semester. Vid avbruten semester kompenseras arbetstagare för varje ordinarie arbetsdag under huvudsemestern med en semesterdag eller annan kompensation enligt överenskommelse mellan arbetsgivaren och arbetstagaren

Arbetsgivare kan kalla in personal från utbildningar som genomförs i tjänsten.

Bilaga 2 – Icke-medicinska åtgärder

Annan lagstiftning

Övrig lagstiftning som kan bli aktuell vid en pandemi rör åtgärder som vid behov kan användas för att begränsa smittspridning, som att begränsa allmänna sammankomster eller att vid behov stänga arbetsplatser och skolor.

Förutom medicinska åtgärder behövs en beredskap för att på frivillig väg vid behov begränsa vissa aktiviteter. Det kan även innebära att man stänger skolor, förskolor samt andra institutioner. Erfarenheten har visat att effekten av sådana åtgärder på utvecklingen av en pandemi är begränsade, men att de möjligen kan bidra till att sjukdomen sprids långsammare.

Enligt arbetsmiljölagen (1977:1160) kan Arbetsmiljöverket med omedelbar verkan bestämma att en arbetsplats ska stängas om det finns omedelbar risk för smittspridning.

Barn i förskoleklass, fem (5) till sex (6) åringar, och skolor omfattas av arbetsmiljölagen (1977:1160), vilket gör att ett beslut om stängning också kan tas av Arbetsmiljöverket i de fall man bedömer att barnen utsätts för risk genom att gå till skolan.

Trots att arbetsmiljölagen inte gäller yngre förskolebarn så gäller den personalen, vilket innebär att Arbetsmiljöverket även kan stänga förskolor med argumentet att personalen inte ska utsättas för den höga smittrisen.

De kommunala myndigheterna har också – genom sitt allmänna ansvar för den verksamhet de bedriver – möjlighet att själva besluta om inskränkningar i sin verksamhet av smittskyddsskäl.

Ersättning från Försäkringskassan

Försäkringskassan kan betala ut tillfällig föräldrapenning om sjukfrånvaron är så hög att skolan måste stänga. Tillfällig föräldrapenning är även möjlig om en skola stängs med syfte att förhindra ett utbrott. Försäkringskassan har gjort bedömningen att tillfällig föräldrapenning kan vara möjlig i en pandemisituation i de fall sjukfrånvaron är så hög att undervisning inte är meningsfull eller om en skola stängs vid ett första eller enstaka fall i en skola med syfte att förhindra ett utbrott i skolan. Förutsättningen är att smittskyddsläkare eller annan läkare gjort bedömningen.

Stängning av skolor och förskolor

Vid en pandemi kan skolor och förskolor stängas för att förhindra smittspridning, eller på grund av hög sjukfrånvaro, men inriktningen är att följa myndigheters rekommendationer och att en åtgärd av detta slag först bör göras efter samråd med smittskyddsläkaren.

En stängning för att hindra smittspridningen kan vara effektiv, om den görs i tid. Men effekten måste vägas mot konsekvenserna i samhället när yrkesverksamma föräldrar stannar hemma för att

Kommunledningsförvaltningen

ta hand om sina barn. I synnerhet om föräldrarna arbetar inom samhällsviktiga områden som exempelvis sjukvården.

Alla elever i skolan omfattas av arbetsmiljölågstiftningen och därför har skolans ledning samma ansvar som arbetsgivare att hantera en pandemi.

Bilaga 3 – Tips och råd

Vad kan jag göra för att skydda mig?

All influensa smittar via droppar från saliv, nysningar, hosta, etc. Virus kan även fastna på olika ytor. Om du vill skydda dig från att smittas med influensa eller från att smitta andra, bör du tänka på det här:

- Om du är sjuk, stanna hemma från arbetet eller skolan och undvik att göra andra ärenden.
- Tvätta händerna med tvål ofta och noggrant, speciellt om du hostar och nysar.
- Undvik nära kontakt med personer som du vet är sjuka
- Om du själv är sjuk, håll lite avstånd till andra personer, för att undvika att de smittas
- Hosta eller nys i armvecket eller i en pappersnäsduk som du spolat ner på toaletten eller slänger i en soppåse
- Använd gärna handsprit som komplement till handtvätt. Det kan också vara effektivt.
- Undvik att röra vid ögon, näsa och mun, så slipper du smittas om du råkat ta i något föremål som influensavirus nyligen fastnat på.

Hygien

På arbetsplatsen

- Personal som känner symptom bör stanna hemma.
- Låt personalen, om det är möjligt, arbeta hemifrån.
- För personal som måste vara på plats är det bra om man kan sitta i separata utrymmen.
- Fysiska möten bör undvikas. Ha telefonmöten eller videokonferenser i stället.
- Information kan delges via intranät och e-post.
- Tvätta händerna ofta, använd gärna handsprit.
- Nys och hosta i armvecket.
- Arbetskläder bör bytas dagligen. Byt om på jobbet i särskilt omklädningsrum.
- Smycken och armbandsur kan vara smittbärare.
- Använd pappershanddukar, inte textilhanddukar, på toalett och vid vaskar.
- Rengöring av toaletter, dörrhandtag, trappträcken och andra utrymmen som används av många, bör vara extra noggrann.

Utanför arbetsplatsen

- Tvätta händerna ofta, använd gärna handsprit.
- Nys och hosta i armvecket.
- Undvik platser med stora folksamlingar såsom bio, teater, restauranger, bussar och tåg.
- Se till så att kall mat serveras kall och varm mat serveras varm.
- Handdukar i hemmet bör tvättas ofta och i minst 60 grader.
- Torktumling minskar mängden sporbildande bakterier som finns i textilier.
- Familjemedlemmar som är smittade eller känner symptom bör, om möjlighet finns, använda egen toalett och sova i separat sovrum.